

Szerkesztőség:
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22.
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 840 Lej.
Fél évre 420 Lej.
Negyed évre 210 Lej.
Havonta 70 Lej.

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 4 lej,
vasárnap 5 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A királyi család visszaérkezése.

(Bucuresti, augusztus 20.) Liberális körök szerint a minisztertanács által a király születésnapjának megünneplésére vonatkozólag kiadott kommuniké Jorga ellen irányul, akinek akciója egy alapítvány létesítésére pártcélokat szolgál. A kommuniké egyes lapokban tévesen jelent meg, amennyiben a kormány nem a király születésnapjának megünneplésére fog törvényjavaslatot a kamara elé terjeszteni, mivel a születésnap már augusztus 24-én lesz, hanem a nap megörökítésére vonatkozóan. A királyi család az országba visszatérése után Chişinău-ba utazik az ottani mezőgazdasági kiállítás felavatására, a melyen a kormány is teljes számban részt vesz. A királyi családdal együtt Ileana trónörökösne is visszatér augusztus 23-án Jelenből Sinaiába.

Az élelmezési probléma megoldása.

(Bucuresti, augusztus 20.) A tegnapi minisztertanács megbizta Chirculescu, Duca és Cipaianu minisztereket a bukovinai, moldvai és erdélyi élelmezési probléma megoldásával. A három miniszter a ma délelőtt folytatott tanácskozáson megállapította, hogy három ezer vaggon buza és kétezer vaggon tengeri vetőmagra van szükség. A szükséges hitel rendelkezésre bocsátása végett Chirculescu ma délben felkereste Oromulu bankkormányzót. — Az állami tisztviselők között erős mozgalom indult meg a kormány ama terve ellen, hogy aranyvalutában állapítsák meg a fizetéseket és ezzel kapcsolatban a tisztviselőket eddigi állásukból ledegradálják. A tisztviselők követelik jelenlegi rangjuk megtartását. — Rentis görög külügyminiszternek bejelentett bucuresti-i látogatását politikai körök kedvezően ítélik meg. A görög külügyminiszter utazásának célja, hogy a kisantantnak Görögország felvételével leendő kibővítése ügyében előzetes tárgyalásokat folytasson.

Az erdélyi telepések ügye a Népszövetség előtt.

(Bucuresti, augusztus 20.) A népszövetségi tanács szeptember másodikán foglalkozik az erdélyi és bánáti magyar telepések panaszaiival. A Népszövetség felhívta a kormányt, hogy küldje el megbízottait a tárgyalásra.

Tífuszjárvány Aradon. — Folytak a választási előkészületek. — Aradi kereskedő a temesvári gyilkos? — Borzalmas hajókatasztrófia. — A berlini rémdráma. — Vasuti összeütközés a brádi vonalon. — Egy bank furcsa üzletei. — Tárgyalják Cuza tanár támadójának felelőszedését. — Bolgár kommunisták Párisban.

A bécsi horogkeresztesek újabb tüntetésekre készülnek.

Antiszemita vezér, aki zsidó bank igazgatója. — Követelik a cionista világkongresszus betiltását. — Ház kutatás az osztrák legitimisták klubjában.

Bécsből jelentik: A bécsi cionista kongresszussal kapcsolatos antiszemita heccpek pikantériáiban is bővelkednek. Így a legvéresebb szája antiszemita izgatóról kiderült, hogy egy zsidó tőkéjű bank igazgatósági tagja. A káosz egyéb ként változatlanul tart. A fajvédők a kormány lemondását követelik és Ramek kancellár erre azt válaszolja nyilatkozatában, hogy az osztrák nép megfélemlenésére és befolyásolhatóságára az oka annak, hogy a külföld ellen-szenvvel viselkedik Ausztria iránt. A horogkeresztesek minden előzetes ovótműködés dacára is újabb tüntetésekre készülnek a szombati napra. Részletes tudósításunk a bécsi eseményekről alant következnek:

Szombaton ismét nagy tüntetés lesz.

Szombaton a német keresztény és a nemzeti szocialista pártok újabb tüntetést rendeznek, de ezuttal a pártvezetőségek felelősséget vállalnak arra, hogy idegen elemeket nem fognak bántalmazni. A cionista kongresszus, amelyen eddig 15.000 delegátus jelent meg, a legnagyobb rendben folyik. Seitzet, Bécs város polgármesterét is meghívta a kongresszus vezetője, a polgármester azonban a meghívást nem fogadta el. A nála megjelent küldöttségnek kijelentette, hogy vallási gyűléseken hivatalos minőségben nem vesz részt, amint hogy nem jelent meg a katolikus naggyűlésen sem. A rendőrség különben tegnap házkutatást tartott az osztrák legitimisták klubhelyiségében, ahol igen sok iratot foglaltak le. A rendőrség a kutatást ma folytatja. Megállapítást nyert azonban egyes híradásokkal szemben az, hogy ébredő magyarok nem tartak

Bécsben. Legalább is tömegesen nem. Az ugynevezett Bettow-Vorbeck szervezet osztagának tagjai a kongresszus megkezdése óta egyenruhában járnak Bécs utcáin. A kongresszus mai ülésén Palesztina nemzetközi kérdéseivel foglalkozott.

A horogkeresztesek vezére zsidó bank igazgatója.

A bécsi kampókeresztes mozgalmat Gattermayer Valter államvasuti tisztviselő vezeti, akit le tartóztattak. Ez a Gattermayer a legvéresebb szája beszédeket tartja és állandóan pogromokra uszít, a zsidók kiirtásával fenyegetőzik. A zsidóság eme ádáz ellenségéről mostan szenzációs leleplezéseket közöl az „Arbeiterzeitung”, az osztrák szocialdemokrata párt hivatalos napilapja. Eszerint Gattermayer, aki már évek óta vezeti a kampókeresztes mozgalmakat, igazgatósági tagja egy zsidó banknak: a Volkswirtschaftliche Kreditbanknak. Ez a bank a bécsi Strasser-ház intézete és az igazgatóságban Gattermayeren kívül javarészt zsidók ülnek. Ez a bank ház csinálta Bécsben a legteljes mértékű egzóta-üzelmeket értéktelen, nemjegyzett részvényekkel, amelyeket a konjunktúra idején drágán szórt a publikum nyakába. Gattermayer és izlettársai árasztották el a bécsi piacot két év előtt a hírhedt budapesti Kopetzky és Warnsdorfi részvényekkel, amelyek ma már semmit sem érnek.

Ugyancsak az „Arbeiterzeitung” megírja, miként csalt ki a kampókeresztes vezér nagy összegeket egy zsidó kereskedőtől. Az ismeretett leleplezések Bécsben óriási feltűnést keltettek.

A fajvédők a kormány lemondását követelik.

(Bécs, aug. 20.) A német fajvédő szövetségek végrehajtó bizottsága tegnapi ülésén azt a ha-

tározatot hozta, hogy minden német-árja fajvédő társnak a legnyomatékosabban ajánlja a vad tüntetésektől való teljes tartózkodást, amint is inkább, mivel azt a népnapot, amelyet hétfőn betiltottak, a legközelebbi napokra tervezik. A végrehajtó bizottság, mint a „Deutsch-Österreichische Tageszeitung” jelenti, megcáfolt azokat a tendenciózus híreszteléseket, amelyek szerint a fajvédőknek az volna a szándékuk, hogy a zavargásokat puccs céljaira felhasználják és az államhatalmat magukhoz ragadni igyekezzenek.

A végrehajtó bizottság csupán a Ramek-kormány helyén maradását tartja kizártnak.

A német nemzeti párt vezetői Wolff volt országgyűlési képviselővel az élükön tegnap, mint a nemzeti szocialista Deutsch-Österreichische Zeitung jelenti, megjelentek Schober rendőrfőnöknel és felhívták a rendőrfőnököt, hogy a kormánytól a cionista kongresszus azonnali megszüntetését és a Ramek-kormány azonnali lemondását követelje.

A „Reichspost” vezércikkében a következőket írja: Dr. Ramek tegnapi intelme, amelyben józanságra hívja fel a lakosságot, megértésre fog találni mindazoknál, akiknek fontosabb és méltóbb céljai vannak viharos uccaj jeleneteknél és bevett fejkénél. A lap egyidejűleg tiltakozást jelent be egy bizonyos botrányhajhászó sajtó írásmódora ellen és a zsidókat is felhívja, hogy az emberi közösség eme kártevőjével szemben frontra lépjenek.

Nyilatkozik a kancellár.

Dr. Ramek a sajtótudósítók előtt tett nyilatkozatában rámutatott a külsőben álló genfi tanácskozásokra. Ausztria lakosságának érdeme, hogy tényekkel bizonyította életképességét és munkavágyát és amaz óhaját, hogy békes és rendes viszonyok között akarja biztosítani létét. Az osztrák lakoságnak ez a magatartása azt a kedvezőtlen hangulatot, a mely még néhány hónappal ezelőtt a külföldön Ausztriával szemben megnyilvánult, homlokegyenest megváltoztatta. Ezeket az eredményeket nem szabad az utolsó pillanatban oly incidensekkel tönkretenni, mint amilyenek a cionista kongresszus alkalmával előfordultak és amilyeneket a csöcsék szokott előidézői rendbontásai alkalmával.

A bécsi keresztényszocialista pártvezetőséget ülésre hívták össze. Dr. Seipel tegnap hosszas megbeszélést folytatott Ramek szövetségi kancellárral.

A berlini

rémdráma áldozatai.

Egy kokainista leány volt az ismeretlen nő.

Berlinből táviratozzák: Beszámoltunk tegnap arról a véres drámáról, amelyet *Marnau* grunewald filmrendező orosz szolgája rendezett, aki egy fiatal leányt meggyilkolva rejtegetett ágyában és agyonlőtte magát, amikor a rendőrsztek behatoltak a szobájába, hogy letartóztassák. A rendőrség mára megállapította a meggyilkolt leány személyazonosságát. E szerint a leányt *Gehde* Lufzának hívják, 27 éves, ucoai leány, akinek már többször volt dolga a rendőrséggel. A leány iszákos volt és notorius kokainista. Holtteste mellett is találtak az ágyban üres pálinkás üveget és egy levélborítékban kokainport.

Megállapították a leány ismerőseinek tanúvallomásaiból, hogy a leány az utóbbi időben öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott és mindig hozzáfűzte, hogy a filmrendező orosz szolgájával akar együttesen meghalni, mert nagyon szereti. Valószínű, hogy Kamicsenkoif Gergely a leányt saját kérésére lőtte agyon. Erről nyomokat találtak az orosz és a leány között lefolyt szerelmes levelekben is. A gyilkos a fülébe lőtt a leánynak és egyetlen golyóval kioltotta az életét. Mindkét hullát kiszállították a grunewaldi temető halottaskamrájába.

Bonyodalom

egy autóvásárlás körül.

Aradi kereskedők vitája a Ford-kocsi körül.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes keresetet nyújtottak ma be az aradi törvényszéken. *Kramer* Sándor aradi kereskedő nemrég egy, majdnem új, négyüléses Ford-autót vásárolt *Kende* László ménest kereskedőtől. Megegyeztek abban, hogy az aradi kereskedő 200 dollárért veszi meg az autót, amelyre 100 dollárt azonnal átutal egy bank útján. *Kramer* teljesítette a követelést és az átutalás megtörtént. Az átutalás után *Kende* értesítette az autóvevőjét, hogy a kocsi többé nem eladó. A száz dollárt pedig nem vette fel, amiről szintén értesítette *Kramert*. Az aradi kereskedő azonban nem hagyta annyiban az ügyet s pert indított *Kende* ellen. A keresetben kéri a bíróságot, hogy kötelezze *Kendét* egy, jó állapotban levő, négyüléses Ford autó Aradra való szállítására, hogy azt a kötött megegyezés szerint átvehesse és kéri az alperest az összes perkiöltségekben elmarasztalni. A bíróság a szünet után tűzi ki a tárgyalást ebben az érdekes ügyben.

Folynak a választási előkészületek.

Ma vitték ki a megyébe a szavazó urnákat. — Szombaton értekezlet lesz az aradi törvényszéken.

(Saját tudósítónktól.) Aradról ma délelőtt szállították ki az egyes járásbírószágok székhelyére a szavazóurnákat. Szombaton délután előtt a választással kapcsolatban értekezlet lesz *Simionescu* Constantin törvényszéki elnökkel, ahol az egyes járásbírók megkapják utasításukat és végleg megálla-pítják, hogy községenként milyen sorrendben történnek a választások. Az aradi járásban 1763 választó van. Az aradiaknak a szavazásra fejjogosító végzést a város kézbesíti ki. Az aradi járás választóinak névjegyzékét a járásbírószág 7. számú szobájában lehet megtekinteni és itt minden érdeklőt meggyőződhetik arról, hogy szerepel-e a listán. A szavazók

Aradon is augusztus 26-án reggel 8 órakor kezdődnek és az aradi szavazások színhelye a Piata Mihai Viteazul (Ferenc-téren) levő polgári iskola tornaterme lesz. Az aradi szavazásokat dr. Széll Lajos táblabíró vezeti. A bíróságoknál való szavazás rendszere garancia arra nézve, hogy a magyarság jelöltjei tiszta választás után kerülnek be a kamarába. A liberális lista, eltekintve két magyar jelöltjétől is, olyan neveket tartalmaz, hogy nemcsak a románság, hanem a magyarság teljes rokonszenvét s bizalmát is megérdemlik. A magyarok a huszonötödiki választáson a keresztrel jelezett listával szavaznak, hogy jelöltjeiket diadalra juttassák.

Oroszország

a diplomáciai offenzíva ellen.

(Róma, aug. 20.) Az itteni orosz követ nyilatkozatot adott az *Epoca* című lapnak a biztonsági szerződés ügyében. Az orosz követ kijelenti, hogy a biztonsági szerződés célja Oroszország és Németország közeledésének meggyorsítása és ezáltal Németországot az oroszellenes diplomáciai offenzíva lanterlandjává akarják tenni. Oroszország semmiesére sem fogja szó nélkül tűrni ezeknek a terveknél a megvalósítását.

„Isten vele Mihály“ a bíróság előtt.

Magyar hadbíró és nemzetgyűlési képviselő rágalmazási pöre. — Az Orgoványi-bünpör epilógusa.

(Budapest, aug. 20.) A budapesti büntetőtörvényszéken a Törvénytanács ma tárgyalta *Pikler* Emil nemzetgyűlési képviselőnek azt a rágalmazási ügyét, amelynek eredete még az orgoványi bünpör katonai főtárgyalására nyúlik vissza, amikor *Györfly* László dr. hadbíró-örnag, az emlékezetes: „Isten vele, Mihály“ szavakkal bucsuzott a tanúképven beidézet *Francia-Kiss* Mihálytól.

Pikler kifogásolta a szokatlant baráti bucsút és nemcsak a parlamentben tette szóvá, hanem a „Reggel“ című hetfői lap 1924. február 25-iki számában tett nyilatkozatában is kritizálta *Györfly* kijelentését, leszögezve, hogy *Györfly* hadbíró a többszörös gyűlössel vállal szolidaritást és öt becsületes embernek jelentette ki, aki barátságára méltó.

Az ügyészesség álláspontja szerint *Pikler* nyilatkozatának tényállítása *Györfly* hadbíró közhívatalmi hivatásának gyakorlására vonatkoznak s ezért az ügyészesség *Pikler* Emil ellen felhatalmazásra hivatalból tudózendő, saját útján elkövetett rágalmazás vétségé címén indított eljárást.

A vádlott a mai tárgyaláson a vád ismertetése után kijelentette, hogy nem érzi magát büntetésnek. Előadta, hogy a képviselőházban annak idején egy képviselő társának mentelmi ügyét tárgyalták és valaki azt mondta, hogy fel kell függesztenni az illető mentelmi jogát, mert hiszen a bíróság ugyis fel fogja menteni, ha nem büntös. Erre ő közbekielította: „Csak aztán ne Isten vele Mihály-téle bírőhoz kerüljön az ügy!“

— Akkoriban történt ugyanis,

Györfly örnagy-hadbíró emlékeztetése Franciá-Kiss Mihályval — folytatta védekezését *Pikler*. — *Györfly* nyilatkozatára aztán egy nyilvános gyűlésen felszóltam és ott is megemlékeztem a *Györfly*ről mondottakat.

— Egyébként utalok arra, hogy gróf *Csáky* Károly honvédelmi miniszter többek előtt kijelentette, hogy teljes szolidaritást vállal velem és minden szavamot aláírja. *Györfly*t fegyelmi uton is megrendszabályozták, a mennyiben büntetésből Győrbe helyezték át.

A vádnak az a megokolása, hogy én olyanokat állítottam *Györfly*ről, ami valóságuk esetén fegyelmi eljárást vonhatna maguk után, nem helyes, mivel a fegyelmi eljárást le is folytatták az örnagy-hadbíró ellen és büntetésül át is helyezték. Főntartom tehát mindazt, amit az ügyvel kapcsolatban nyilatkoztam, vagy ekkor formájában állítottam és kérem a valóság bizonyítását.

A védő ezután előadta, hogy az ügy szerinte elévült, mivel a honvédelmi miniszter a törvényes határidő lejártá után adta meg a felhatalmazást a pör megindítására. Amennyiben azonban a bíróság ezt figyelembe nem vonná, kérte elhatárolására több újságíró kihallgatását.

Ezenkívül kérte még a védő a *Györfly* fegyelmiére vonatkozó iratoknak, valamint azoknak az okmányoknak beszerzését, melyek igazolják, hogy *Francia-Kiss* Mihály tényleg gyilkolt és csak az amnesztia folytán menekült meg a büntetéstől.

Moldoványi dr. Király ügyész közérdekből hozzászólt a védő indítványához és maga részéről

kérte még *Györfly* László dr. kihallgatását is.

A bíróság hosszabb tanácskozás után a védőnek az elévülésre vonatkozó kifogását elutasította. Elrendelte azonban a tanúként bejelentett újságírók, valamint *Györfly* László dr. kihallgatását, valamint *Francia-Kiss* Mihály perének és a *Györfly*-féle fegyelmi ügy iratainak beszerzését. A tárgyalást ezután a tanúk megidézéséig elnapolták.

Adóeljárás

az artisták és zenészek ellen

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pénzügyigazgatóság ellenőrző közegei tegnap több nyilvános helyiségben jelentek meg és az ott fellépő artistákra s a zenekarok tagjaira magas adóösszegeket vetettek ki. *Neagota* Gyula és *Marcovici* Pál ellenőrök több helyen ki is adták mindjárt az utasítást, hogy ezeket az adókat a szerződött tulajdonosok a zenészek és artisták honoráriumából vonják le. A zenészek és artisták megbízottai ma fentjártak a pénzügyigazgatóságon, ahol interviáltak kettős megadóztatásuk ügyében. A legtöbben igazolták ugyan is, hogy eddig is fizettek adót és igazolták is adójuk összegének befizetését. Tiltakoztak egyben az egyenlőtlen elbánás ellen is, mert egyenlő keresetükre különböző adóösszegeket vetettek ki. Az intervenció eredményes volt, mert *Petrescu* adminisztrátor intézkedésére az adóztatás ügyét mindenki megegyezésre intézték el.

Tizenkét

mammuth-sonotvázat találtak.

Brünnből jelentik: *Nikolsburg* mellett *Pollanban* ásátások közben roppant értékes és ritka őskori leletre bukkantak. Vagy tizenkét kiváló állapotban levő mammuth-sonotvázat találtak, amelyek szakértői becslés szerint legalább ötvenezer évesek lehetnek és megállapítást nyert így, hogy még a föld őskorában, az ugynevezett „aranykorban“ kerültek a földre. Találtak ezenkívül egy gyönyörű épségben maradt, 15 centiméter magas, elefántcsontból készült *Vénusz-sonotvázat*, homokló- és terrakotta-sonotvázatokat és ugyan ezen a helyen. Továbbá díszes göth és kelta motívumú edényeket, platinakelyheket, amik azonban már a középkorból származnak. Azt hiszik, hogy a lelet helyén évszázadokkal ezelőtt valamilyen művészkolónia táborozott. A mammuth-letek mellett voltak közvetlenül garmadába rakva a mesés kincsek, a szobrászoknak tehát tudomásuk volt már a középkorban az őskori sonotvázatról. — A ritka régészeti becsü és óriási értéket képviselő felfedezést helyi építkezések alkalmával ásásoknál lelték és egy *Freysing* nevű brünni diák tett jelentést illetékes helyen. *Matzura*, dr. *Jüttner* és dr. *Bayer* egyetemi tanárok, valamint dr. *Absolon* világhírű zoológus vezetése mellett most tovább folytatják az ásásokat és azt hiszik, hogy még további értékes leletekre fognak bukkanni.

Marton Erzsi tragédiája.

Anyagi gondok miatt akart megválni az élettől a neves magyar színésznő.

Budapestről jelentik: Rövid és szűkszavú távirat nyomán beszámoltunk a napokban Marton Erzsi, a kiváló budapesti színművész öngyilkossági kísérletéről. Az öngyilkosság felfedezéséről és annak körülményeiről most bővebb tudósítást kaptunk, amelyet itt adunk:

Balláné, Marton Erzsi drámai színésznő, a Magyar Színház volt tagja szombaton este 10 gramm veronállal megmérgezte magát. Az öngyilkosság híre pár napig titokban maradt, mert a család mindent elkövetett, hogy a közönség ne szerezhesen tudomást a színésznő végzetes tetteréről, ami azonban mégis kipattant. Tegnapelőtt délelőtt egy ismerőse látogatta meg Marton Erzsit Üllői-uti lakásán, ahol azonban a szobaleánytól azt a választ kapta, hogy asszonya még alszik. A látogató különösnek találta a választ, belépett a hálószobába és megdöbbenve látta, hogy Marton Erzsi halálsápadtan fekszik ágyában. Mentőket hívtak, akik megállapították, hogy Marton Erzsi mérget ivott s ezért nyomban be szállították a Pajor-szanatóriumba.

Marton Erzsi, Balla Kálmán színgazgató elvált fiatal felesége ismert tagja volt a budapesti társaságnak. Ismerőseivel gyakran fordult meg Budapest előkelő éttermeiben. Pályafutását a Vigszínház színiiskolájában kezdte, a honnan vidékre került, mint drámai színésznő. Vidéken ment férjhez Balla Kálmán színgazgatóhoz, akivel azonban nem élt sokáig együtt s kétévi házasság után elvált férjétől. Válás után visszatért a fővárosba, ahol a Magyar Színházban kapott szerződést. Járt külföldön is. Berlinben és Bécsben, ahol nemcsak a színpadon, hanem a filmen is szerepelt. Pár évvel ezelőtt megvált a színpadtól.

Marton Erzsinek vagyona nem volt. Magasállású s bőkezű rokoni és ismerősei azonban gondoskodtak arról, hogy anyagiakban ne szenvedjen hiányt. Egyideig a Gellért-szállóban lakott, ahol fényűző életet élt. Az elmúlt télen váratlanul megcsappantak anyagi forrásai s ezért elköltözött a Gellért-szállóból s az Üllői-uton vett magának lakást.

Az anyagi gondok napról-napra nagyobbak lettek. A nyár elején Marton Erzsi már arra gondolt, hogy elszereződik valamely vidéki színházhoz. Le is utazott Kolozsvárra, ahonnan azonban július végén eredmény nélkül tért vissza. Elsején már annyi pénze sem volt, hogy a házbért kifizethesse. Haladékot kért tehát azzal, hogy egyik előkelő társadalmi állású ismerősétől, aki a lakásvételt is elősegítette, rövidesen tizmilliót kap s akkor kifizeti a házbért. Augusztus 5-ike előtt ki is egyenlített a házbért, anyagi helyzete azonban nem javult, jóllehet csaknem naponta autókirándulásokat tett és a főváros előkelő helyein is megfordult.

Marton Erzsi harmadnapja fekszik eszméletlenül a Pajor-

szanatóriumban. Az orvosok csak mesterséges lélekzéssel és táplálással tartják benne az életet. Három levelet hagyott hátra, az egyik öccsének, Marton Ferenc gimnázista tanulóknak szól, akivel együtt lakott az Üllői-uti lakásban. A másik levelet egy pénzügyi tit-

kárnak címezte, a harmadikat pedig az említett ismerősének. Senki sem tudja, hogy ezekben a levelekben mi van, mert a címzeteg féltve őrzik a titkot, mégis nyilvánvalóvá lett, hogy Marton Erzsi kezébe az anyagi gondok adták a mérgegharat.

Veszedelemesen terjed a tifusz Aradon.

A mosatlan gyümölcs és a hamisított élelmiszer terjeszti a ragályt. — A városi főorvos figyelmeztetése A köztisztasági vállalkozók hanyagsága.

(Saját tudósítónktól.) Aradon augusztus tizenkettedikétől a mai napig hét hastífusz megbetegedés történt. Ez a megdöbbenő szám arra kényszerítette az illetékes egészségügyi hatóságokat, hogy a legsürgősebb rendszabályokat léptesse életbe a veszedelemes járvány továbbterjedésének megakadályozására. Az első beteg Dabici a tanítóképezde tanára volt és egy napra rá tifuszban megbetegedett Pomut Anna a képezde egyik alkalmazottja. Azóta átlag minden nap jelentettek egy tifusz esetet az orvosi hivatalnak. Ennek a súlyos járványnak az elfojtására elsősorban a közönségnek kell megmozdulnia. Dr. Cucu Vazul városi főorvos véleménye szerint a tifuszbetegség egyik legnagyobb terjesztője a mosatlan gyümölcs. A közönség határtalan könnyelműségének tudható be, hogy a járvány aránylag ilyen rövid idő alatt nagymértékben elterjedt. Mindenki őrizkedjen attól, hogy mosatlan, nyers gyümölcsöt

egyen, mert minden egyes tisztálan alma, vagy körte, millió számra viszi a szervezetbe a tifusz baktériumait.

Az aradi államrendőrség az egészségügyi hatóságokkal karöltve, a mai naptól kezdve szigorú egészségügyi razzikiákat tart az aradi piacokon. Néhány hét óta ismét rengeteg hamisított tej és tejsajt, romlott vaj és túró kerül a piacokon eladásra. A lelkiismeretlen elárúsítók a romlott vagy hamisított élelmiszerekkel valósgal tifusz baktériumokkal oltják be a város közönségét.

Ezton ismét felhívjuk a hatóságok figyelmét arra, hogy az aradi köztisztasági vállalkozók egyes megbízottai a város kelles közepében, a szennyvízcsatornába ürítik ki kocsijukat. Ez a tény elvitathatatlanul szintén hozzájárul a betegség terjesztéséhez és a hatóságoknak szigorú rendszabályokkal kell megakadályozniok a közönség egészsége ellen elkövetett lelkiismeretlen merényleteket.

Ámor és a Roth-bank.

Szokatián és furcsa eszközökkel dolgozik a feljelentett magánbank. — Üzleti körlevélben keres feleséget és hugának férjét Aradon.

(Saját tudósítónktól.) Hirt adunk arról, hogy a budapesti Roth bank ellen romániai és csehszlovákiai bankházak feljelentést tettek a budapesti TEBE-nél, mert a Roth-bank meg nem engedett eszközökkel igyekszik magának az utódállamokban ügyfeleket és betéteket szerezni. Hogy az említett bankház milyen eszközökkel dolgozik, arra jellemző az a levél, a melyet egy aradi bank igazgatója kapott a napokban és amelyet közlés végett rendelkezésünkre bocsátott. A két oldalas gépirásos levélhez két fénykép volt mellékelve. Az egyik kép aláírása ez: „Roth József bankár, Budapest, a Roth Bank alapítója”. A másik fénykép alatt állott: „A külföldön általánosan bevált szokásnak hódolva mutatjuk be ehéppen olvasóinknak bankunk ügyvezető igazgatóját: Roth Rozsika kisaszszony”. A képekhez a következő üzleti cirkuláré szolgált magyarázatul:

Roth Bank Budapest
Vilmos császár-ut 45.

Igen tisztelt Uram!

Mint a Roth Bank alapítója s vezetője, a Roth Bank régi üzletbarátjával szemben nem tekinthetem magamat idegennek s ha most személy szerint írok Önnek, ki üzleti leveleinket ide s tova 2 évtizede gyakrabban olvashatta, nem érzem magamat hivatlan vendégnek.

Kezembe adja a tollat éppen az a körülmény, hogy negyedévszáz-

adon keresztül minden gondolatom és energiámat a világon szétszórt magyarság s itthoni hozzátartozóik anyagi helyzetének megjavítása és pénzügyi gyarapodása kötötte le. Lelkesedésem legnemesebb hevével és akaratom teljes odaadásával átván fél emberöltőn keresztül ezen ideális cél szolgálatában, ma, amikor viszont szatekintek 25 évi szakadatlan, lelkiismeretes munkásságra, elfogódott szívvel állapítom meg, hogy *Házam* a külföldön élő sok-sok ezer magyar honfitársam bizalmának letéteményesévé vált. Elérkezvén azon időponthoz, amidőn a munka örömei és annak legszebb eredményei egymagában ki nem elégíthetnek, megpróbálok külföldi üzletbarátaim köréből megfelelő élettársat keresni, egyben hugomat, ki ugyyszólván diákkorától odaadó s teljes értékű munkatársam, külföldi honfitársaim körébe kívánám férjhez adni.

Régi kellemes összeköttetésünkre való tekintettel fordulok családi ügyemben a legtisztább intenciókkal és a legnagyobb bizalommal Önhez. Illó tisztelettel megkérem, legyen kegyes törekvéseimben támogatni és az ottani magyarság köréből elsősorban huzom részére egy, a gyakorlati pályán mozgó iparos, vagy kereskedő férjre vonatkozó szíves indítványát, valamint társadalmi állásomhoz illő külföldi magyar hajadonra, vagy uriaszanyra wo-

natkozó szíves prozocióját hozzámmel együtt eljuttatni.

A hozzámmel befutott és üzleti arhivumomban ereklyeként őrzött sok-sok ezer levélből szerénytelenség nélkül megállapíthatom, hogy ügyfeleim bizalmát hűségesen megszolgáltam. Az erkölcsi támogatásért, melyet ez alkalommal hugom és személyem iránt Öntől kérek, talán nem áll módomban egyhamar megköszölnöm, de lelkemben minden jószág visszhangot kelt és legyen róla meggyőződve nemes barátom, hogy igyekezni fogok szívből jövő forró köszönetemet, ha alkalom nyílik rá, megfelelő tettekkel és szolgálattal is támogatni.

Bizakodó tisztelettel
Roth József.

Ezt a levelet többszáz példányban megküldötte romániai, csehszlovákiai és jugoszláviai bankoknak is. Ezekből látható, hogy a Roth-bankház nem dolgozik finom eszközökkel.

Gyilkossági kísérletről — házasság.

Minden jó, ha a vége jó.

(Budapest, augusztus 20.) Érdekes tárgyalást tartott ma a budapesti büntető törvényszék. Nagy feltűnést keltett annak idején az a szerelmi dráma, ami a Ritz-szálloda liftjében történt. Király Mátyás, a szálloda 19 éves liftese zsebkésével mellbeszurta Ádám Erzsébetet, a szállodai szobaleányt, mivel szereleme nem talált viszonzásra. A fiatal legény, már többször vallott szerelmet a szép szobaleánynak, feleségül akarta venni, azonban a leány következetesen visszautasította. Ez év februárjában a leány bort szállított le az emeletről és Király felajánlotta, hogy leviszi liften. A leány mit sem sejtve elfogadta az ajánlatot és mikor a feleuton voltak, a fiatal ember ostromolni kezdte a szobaleányt. Ujra visszautasításban részesült, mire zsebkésével mellbeszurta Ádám Erzsébetet, aki vértócsában feküdt a lift padlóján. Király zsebkésével az ereit akarta azután felvágni, azonban öngyilkossági kísérlete nem sikerült és csak könnyebb sérüléseket ejtett magán. A leány is felgyógyult közben.

A törvényszék ma ítélkezett a legény felett. Király bevallotta, hogy bűnösnek érzi magát, de kijelentette, hogy nem akarta megölni a szerelmesét, csak megijeszteni. A leány kihallgatásakor azt vallotta, hogy nem voltak ellenséges viszonyban, csupán a felesége nem akart lenni. Hogy miért szurta meg, nem tudja, mert előzetesen semmi veszekedés nem volt közöttük. Valentin dr. tanácselnök kérdésére Ádám Erzsébet kijelentette, hogy a legényhez menne feleségül, ha szabadon bocsátanák. A vád- és védőbeszéd után a bíróság hat és fél havi fogságra ítélte Királyt, azonban a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette a büntetést és elrendelte szabadlábra helyezését. A törvényszék kapuja előtt pedig hűségesen és izgatottan várta új párját, Ádám Erzsébet a Ritz-szálloda boldog szobaleánya...

Hajdu Béla János,

a kis inas eljutott a papi reverendáig.

Egy tizenhétéves aradi kisbapt érdekes karrierje.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi Ácsév. palota egyik kisebb lakásában sápadt arcu, rajongó szemű fiatalember ül egy asztalnál. Előtte látni könyvet, amelynek olvasására merül és észre sem veszi, hogy előtte állok és az új fekete reverendáját nézem. Két nap pal ez előtt öltöztette fel Orlich Alfonz római minoritarendi generális. Édesanyja, aki egy percig gyönyörködve tekint végig fián, figyelmezteti a kis papot, hogy vendég érkezett. Meglepetten tekint fel, azután kérdéseimre szerényen és szelíd mosollyal mondja el Hajdu Béla János tizenhétéves minorita papnövendék érdekes életútját, melyben a hit és a tudásvágy játszott a főszerepet. A szegény szülőktől származó fiatalember életében karriert jelent ez a stáció, ahonnan törhetetlen energiájával és fanatikus hitével egy magasba szárnyaló élet útjára indul el.

— Négy elemi és négy középiskolát végeztem — mondja Hajdu Béla János. — Szerettem és akartam tanulni, de szüleimnek nem álltak kellő anyagi erőik rendelkezésére és így kénytelen voltam kimaradni az iskolából és kereskedőnek mentem. Gyerekkoromban az Aradi Közlönyél is alkalmazásban voltam. Az aradi Atlanticánál két évig mint tanuló és fél évig mint segéd működtem. Ezután az Aradmegyei Gazdasági Egyesület tiszteletben alkalmaztak. Elégedetlen voltam. Éreztem, hogy sohasem leszek, nem lehetek kereskedő. Akkor már majdnem naponta bejártam az aradi minoritákhoz, ahol a minorita atyák felfedezték, hogy használható basszus hangom van és kérésükre állandóan énekeltem a templomi karban. Szinte öntudatlanul élt gyermekkorom óta bennem a vágy a papi hivatásra. De ezt olyan magasmak, olyan elérhetetlennek tartottam, hogy önmagamnak is alig mertem bevallani.

— De az Isten úgy rendelte, hogy pap legyek — folytatta a fiatalember. És az Isten akarata előtt nem lehet akadály. Azt, hogy egyszer mégis ki mertem mondani tiúkos vágyamat, az áldott jó aradi minoritáknak köszönhetem. Talán meglátták, vagy megéreztek, hogy alkalmas vagyok a papi hivatásra, mert egyszer megkérdezték tőlem, hogy nem volna-e kedvem erre a pályára. Örömmel leírhatatlan volt és könnyező szemekkel jelentettem ki, hogy egyetlen vágyam az, hogy valaha felöltsem a papi reverendát. Az ő segítségükkel a nagybányai theológiára

kerültem. Ott töltök egy évet és aztán — átnat az öröm, ha erre gondolok — Rómába utazom. A szent városban töltök négy esztendőt, ahol elvégzem a magasabb theológiát és felszentelés után, minden vágyam: visszakérülni Aradra az aradi minoriták közé.

Emnyit mondott el életéből a tizenhétéves papnövendék. És ezeket annyi rajongással, olyan fanatikusán, túlaradó szeretettel mondotta el, hogy önkénytelenül meg kellett hajolni előtte, mert Hajdu Béla János papnak született és szent hivatásától átfűtött, igazi pap lesz belőle. (p. g. a.)

Tankháborúval török le a riffkabilokat Marokkóban.

Százötvenezer francia katoná harcol. — Teljes erővel folyik a francia-spanyol offenzíva.

(Londron, augusztus 20.) A Daily News tangeri jelentése szerint a spanyol-francia békeajánlat közismertté vált és egész Marokkóban mély benyomást keltett. Pétain tábornagy és Primo de Rivera nyilatkozatait Abd el Krimmel hiteles fordításban közölték. A Riff-állam több törzsfőnöke közös nyilatkozatot írt alá, amelyben arra kéri Abd el Krimet, hogy fogadja el a francia-spanyol javaslatokat az elkövetkezendő béketárgyalások alapjául. Általában az a vélemény alakult ki, hogy Abd el Krim válasza attól függ, hogyan értelmezik a franciák és spanyolok a Riff-állam autonómiájának fogalmát. Párisi jelentés szerint Pétain tábornagy elutazása után Painlevé miniszterelnök fogadta az újságírókat és hosszabb beszédben változta előtük Pétain tábornagy újabb megbízatásának részleteit. A tábornagy missziója ezúttal jóval hosszabb időtartamra szól, mint az első alkalommal. Pétain Liquey és Neulain tábornagyokkal együtt fogja kidolgozni az új francia offenzíva tervét. A marokkói harctéren a legközelebbi

hetekben a tankrendszerű háborút fogják erőszakolni.

Casablancái jelentés szerint a Tazától északra folyó francia offenzíva eddig teljes sikerrel járt. A francia tüzérség és a repülőosztagok Ainaeft erődítményét reggel óta bombázták, úgy, hogy a riffkabilok az erődítményt végül is kénytelenek voltak kiüríteni. A francia gyalogság az esti órákban megszállotta az erődítményt. A tazi harc vonalon a francia csapatok elérték azokat a pontokat, melyeket számukra célul kijelöltek. Ezek a csapatok a riffeket észak felé szorítják és visszavonulókat a francia repülőraj bombákkal üldözi. Már mintegy 150.000 fonyi hadsereget összpontosított a francia hadvezetőség, de állandóan érkeznek még újabb csapatok. A spanyolok is folyton újabb erősítéseket szállítanak partra.

A párisi Journal jelentése szerint Oranban, Algir nyugati kerületének legdélibb részén nyugtalanság tört ki. A Tafilaem-vidéken két ellenséges törzs harcba áll. Az egyik törzsnek harminc halottja van.

Miért fontos a magyarságra a mezőgazdasági kamara.

Mi a célja és a rendeltetése a kamarának. — 25.000 szavazó választ Aradmegyében.

(Saját tudósítónktól.) Már csak néhány nap választ el a mezőgazdasági kamarai választásoktól és így fokozott erővel folyik a választási kampány. Különös érdekességet és fontosságot jelentenek a választások számunkra, mert a magyarság két érdemes jelöltje is helyet foglal a liberális listán. A mezőgazdasági kamara egészen új intézmény Romániában és így sokan nincsenek még tisztában ennek jelentőségével, előjával és szervezetével. Röviden ismertetni fogjuk ezt a kulturálismokban már kitünően bevált intézményt és a magyarság szempontjából megvilágítjuk, hogy miért volt szükséges a liberálisokkal való együttműködés. A mezőgazdasági kamara éppen olyan szerve a mezőgazdaságnak, mint a kereskedelmi és iparkamara a kereskedők és iparosok számára. Eddig a mezőgazdasággal foglalkozók nem tudták, hogy hová forduljanak szakbéli felvilágosításért és támogatásokért, mert nem volt ilyen megfelelő szervük. A kamara képviseli tagjait a hat

előtt, az ország mezőgazdasági politikáját irányítja, a mezőgazdaság körébe vágó törvénytervezetekre véleményt mond és annak mindenkit kötelező elkövetését elősegíti, a mezőgazdaságot fejleszti, a gazdákat vetőmagvakhoz juttatja és szükség esetén anyagiilag is támogatja őket, esetleg mezőgazdasági bankokat is alapít. Románia agrárállam és így a mezőgazdasági kamarának tekintélyes szerepük lesz. A mezőgazdák jóléte az ország jólétét, a kereskedelem és ipar fejlődését is jelenti, mert szaporodnak az igényes fogyasztók.

A törvény értelmében választók és a kamara tagjai mandzok, akiknek 5 hektár saját vagy 10 hektár bérelt földjük, 1 hektár szőlőjük vagy 3 hektár erdejük van. Választók és tagok a mezőgazdasági, erdészeti és állattenyésztő egyesületek, ha jogi személyek és földjük is van. Ezek igazgatói az egyesület, tagjai pedig a maguk nevében szavazók. Minden választó egyszersmint választható is. A választói névjegy-

zékeket a községi előjáróságok állították össze a rendelkezésükre álló adatok alapján. Az idő rövidsége miatt azonban ezidén még nem tökéletesek a listák, de minden érdekeltnek módjában állott a listákra magát felvételni, mert azokat összeállításuk után kifüggesztették és tizenöt napon belül megfellebbezhetőek voltak. Fellebbezés azonban egyetienegy sem érkezett be és így a hivatalból összeállított listák érvényesek. Aradmegyében és a városban mintegy 25.000 kamarai választót vettek fel a névjegyzékbe.

Az aradi kamarának huszonnyolc tagja van, akik közül tizenegyen hivatalból tagjai és tizenhetet választanak. Az aradmegyei kamara választásai 25-én történnek meg és a szeptember hónap folyamán hívják össze a kamarát. Az első közgyűlés választja meg a héttagú választmányt, az ellenőrzőbizottságot, a kamara elnökét, két alelnökét és egy titkárát. A kamara helyiségei a Gheorghé Popa (Ferdinánd)-uccai földművelési palotában lesznek. Az adminisztratív teendők végzésére azután a kamara az egy titkár mellé szükség szerint választhat még több titkárt és megfelelő irodai személyzetet. A kamara elnöke a kamara tagjait legalább havonként gyűlésre köteles összehívni. Az aradi kamara is tagja a mezőgazdasági kamarák országos szövetségének, amelynek központja Bucurestiben székel és amelynek tagjait részben szintén kinevezik és részben választják.

Hajléktalanná

vált fürdővendégek.

Hamburgból jelentik: Az északi tengerben fekvő Amreur szigetén lévő Nordorf nevű híres fürdőhelyen tegnap hatalmas szélvihar dühöngött. Mikor javában dult a szélvész, a fürdővel egybeépült községben tűz ütött ki, amely órák alatt elhamvasztotta a község egyharmadát és a fürdőépületek nagyrészét. Több száz fürdővendég lett hajléktalan a tüzvész következtében, akiket a szomszédos Sylt és Westerland fürdőhelyeken szállásoltak el éjszakára. A strandon tizenegy villaépület és egy kétemeletes szálloda is elhamvadt. A gyermekmenhely sértetlen maradt. A hatalmas tüzet csak a késő esti órákban lehetett lokalizálni.

Szociálisták

a világbéke mellett Párisból táviratozzák: A marseillesi nemzetközi szociálista konferencia által elfogadott Blum-féle javaslat kimondja, hogy a szociálista-párt hajlandó támogatni bármely kormányt, amely a világbéke megszilárdítását, az ország pénzügyi helyzetének helyreállítását, a szociális és katonai reformok megvalósulását kívánja. A párt azonban nem hajlandó részt venni más párt által alakított kormányban.

**A magyarság
a kereszt-es-listával
szavaz!**

HIREK

Új házassági reformtörvény Csehországban.

A házastársak mindenben szabadok lesznek.

Prágából jelentik: A kormány jóváhagyta a házassági és családjog törvénytervezetét. Az új törvény szerint az új házassági és családjog alapja a házastársak közötti viszony teljes szabadsága és az asszonynak a férfi rendelkezése alól való felszabadítása, mely utóbbi az asszonynak gazdasági függőségéből származott; további alapjai a törvénynek a vallási és nemzeti szokások, valamint modern élet. A törvénytervezet megállapítja, hogy a házassági szerződést kötő személyek teljesen megóvják személyi szabadságukat s a munka szabadságát. Ha a házastársak egyike megváltoztatja lakóhelyét, ebből nem következik az, hogy a másik is köteles őt követni. A házastársak által közös munkával szerzett tulajdont mindkettőjük közös tulajdonának kell tekinteni a közös vagyona vonatkozó tulajdonjogi elveknek megfelelően. Ha a házastársak egyike nem rendelkezik az életfenntartáshoz szükséges eszközökkel, vagy ha munkaképtelen, akkor a másik házastárs köteles őt segíteni, ha a bíróság döntése értelmében képes erre. Elválni mindkét házastárs közös beleegyezése alapján, valamint a házastársak egyikének kívánsága alapján lehet. A gyermekek kötelesek szüleiket fenntartani, ha erre a szülők rászorulnak vagy munkaképtelenek, vagy ha nem élveznek állami segílyt.

— Elutaztak a sajtókongresszus külföldi résztvevői. Bucurestiből jelentik: Millie Constantin ma táviratilag értesítette a Népszövetséget a sajtókisantant megalakulásáról. A csehszlovák delegátusok ma délután, a jugoszlávok pedig ma este hagyták el a fővárost.

— Angel polgármester ünneplése. Ma ünneplték meg az aradi városban dr. Angel István, Arad város köztisztviselőiben álló polgármesterének névnapját. A polgármester a mai délelőtti családi körében töltötte, majd délután dr. Robu János főpolgármester vezetésével a városi tisztviselőkar nevében Trimbitioni Traján iparielügyelő, dr. Cucu Vazul főorvos, Stefanuț Sabin főjegyző, Dirlea Vazul városi tanácsos, dr. Nedelcu Kornél városi főügyész és Berzován János főszámvevő keresték fel lakásán, hogy üdvözöljék. A polgármester meghatottan köszönte meg a figyelmességet és szeretetet, amelyeket iránta tanúsítottak.

— Városok nemzetközi kongresszusa Párisban. Bucurestiből jelentik: Constantinescu, a főváros polgármestere Párisba utazik a városok nemzetközi szövetségének kongresszusára. A polgármester ez alkalommal tárgyalni fog az amerikai pénzüemberekkel a főváros nagy kölcsönéről.

— Chisenevben nincs kiütéses tifuszjárvány. Bucurestiből jelentik: A közegészségügyi miniszterium megcáfolja azokat a híreket, hogy Chisenevben kiütéses tifusz tört volna ki.

Rendszabályok az egyetemi városok békéjének fenntartására.

(Bucuresti, aug. 20. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a kormány október elsejétől az egyetemek megnyitásától kezdve szigorú intézkedéseket fog életbe léptetni az egyetemi városok békéjének megóvása érdekében. A hatóságok semmiképp sem engedélyezhetnek, a rektorátusok pedig felhatalmazást nyernek arra, hogy szigorú rendszabályokkal vegyék elejét a zavargásoknak.)

Egy állítólagos aradi kereskedő Westfried Adolf gyilkosa.

Ki az a Lohmann Ottó? — Biztos nyomon a temesvári rendőrség.

(Saját tudósításokból.) Az aradi államrendőrség tegnap reggeltől ma délelőttig szenzációs ügyben folytatott nyomozást. Tegnap reggel ugyanis egy sürgős és szigorúan bizalmas értesítés érkezett a temesvári rendőrségtől Aradra, a mely arról értesítette a rendőrséget, hogy az a gyanu, hogy Westfried Adolf kereskedőt Lohmann Ottó aradi kereskedő gyilkolta meg. A temesvári rendőrség kérte az aradi, hogy a gyilkossággal gyanúsított kereskedőről szerezzen be minden adatot. Az aradi államrendőrség ma délelőtt befejezte a nyomozást és megállapította hogy

Ilyen nevű Kereskedő Aradon nincs és valószínűnek tartja, hogy a gyanúsított idegen állampolgár.

A temesvári rendőrség a rejtélyes gyilkosság ügyében folytatott nyomozása egy fiatalemberre irányította a gyanút, akit utóljára lártak a meggyilkolttal. Tegnapelőtt este végre sikerült a fiatalembert letartóztatni, akiről megállapították, hogy Lohmann Ottónak hívják és aradi kereskedőnek mondta magát. A letartóztatott mindent tagad, azonban renkívül terhelő adatok merültek fel ellene. Letartóztatása alkalmával gyanús vérfoltokat találtak kabátján.

Borzalmas hajókatasztrófa.

Felrobbant egy luxusgőzös kazánja. — Harminc halott, ötven sebesült.

Newportból táviratozzák: Az Egyesült-Államok Rhode Island nevű államában nagyméretű hajókatasztrófa történt. A Mac Kinley luxus-gőzös kazánja felrobbant és a robbanás óriási pusztítást vitt véghez a hajó belsejében. A hajó zsúfolásig megtelt kirándulókkal, akiknek túlyomó része asszony és gyermek volt. 670 utas volt a gőzöson, akik közül harmincan meghaltak és ötvenen renkívül súlyos sérüléseket szenvedtek. A

halottak nagy számát azzal magyarázzák, hogy az utasok legnagyobb része a hajó alsó helyiségeiben tartózkodott. A robbanás idején éppen a közelben gyakorlatozott az amerikai flotta egy része. A katasztrófa után szikratávíró útján kérte ezek segítségét a Mac Kinley és számos csatahajó és torpedóromboló sietett a szerencsétlenség színhelyére. A gőzkazán felrobbanásának okát eddig még nem tudták megállapítani.

— Tárgyalják Cuza tanár inzultációjának felelősségét. Bucurestiből jelentik: A Lohmann-Cuza-per felelősségét a jasi-i törvényszék második felelősségi tanácsának osztották ki, amely még e hét folyamán fog ítékezni.

— Az orosz külügyi népbiztos Olaszországban nyaral. Rómából táviratozzák: Csicserin külügyi népbiztos szabadságát Olaszországban fogja eltölteni. A római orosz követség Anacapri mellett már villát is vásárolt Csicserin számára.

— Temetés. Általános részvét közegette kísérték ma utolsó útjára Reiner Ignácot. A temetés vejenek, Winternitz Jenő ismert aradi kereskedőnek Closca (Szent László) ucca 8. szám alatt levő lakásáról történt délután 5 órakor. Vágóvölgyi Lejos dr. főrabbi szép beszédben búcsúztatta az elhunytat, míg a templomi kórus gyászdalokat énekelt, majd megindult a menet az aradi izraelita temetőbe.

— Szabálytalan volt a ciuj villanytelep árlejtése. Clujról jelentik: Viharos tanácsulása volt ma Cluj városának. Sucava és Savu mérnökök lámadták a tanácsot és bizonyították, hogy a villanytelep átépítésére legutóbb megtartott árlejtés

szabálytalan volt, mert az elbíráló bizottságban helyet foglaltak Roata mérnök és Major egyetemi tanárok, akik a szerződő vállalkozót protezsálták. Miután az iparielügyelőség még külön kifogásokat is emelt, elhatározta a városi tanács, hogy a villamosműveket új Ledersdorfer-motorokkal szerelteti fel.

— Száz ember sebesült meg egy hangversenyen. Párisból jelentik: A Montpellier hangversenytermének erkélye leszakadt. Száz ember súlyosan megsebesült.

— Rendelkezési állományba helyezték a párisi görög követet. Párisból jelentik: A görög kormány Politic, párisi görög követet rendelkezési állományba helyezte.

— A bujdosó rablóvezér megakarja magát adni. Bucurestiből jelentik: Tomescu rablóvezér legutóbbi áldozata előtt kijelentette, hogy szívesen megadná magát, de attól fél, hogy a csendőrök minden további eljárás nélkül agyonlőnék. Egyébként a rablóvezér üldözése erőteljesen folyik.

— Elfogták egy dohánycsempészt. Az aradi rendőrség ma őrizetbe vette Hóbel Anna kisszentmártoni asszonyt, akit dohánycsempészen kaptak rajta. Átadják az ügyésznek.

— Letartóztatott zsebtolvajok. Az aradi rendőrség letartóztatta a vasúti állomáson Lampert Salamon és Grün Wolf zsebtolvajokat. Megállapították, hogy mindketten a Máramarosból származnak, állandóan utaznak és zsebtolvajlásokból élnek. Bünelajstromukat most állítják össze.

— Vasúti összeütközés a brádi vonalon. A brádi vonalon tegnap a Talácsról Halmagyecsuc felé tolató vonatba teljes sebességgel beleszaladt az Acuca felől jövő tehervonat. Emberéletben nem esett kár, csak a két mozdony és egy szerkocsi rongálódott meg. Sintörés következtében a forgalmat egy napon át fűszállással bonyolították le. Cosma acsuci állomáselöjáró ellen, aki engedte a tehervonatot, eljárást indítottak.

Megszólaltak az új harangok.

Csengő, bugó szóval, emberekől Istenhez törve utat, bárányfelhőkön és az égből kék végtelenségén keresztül szállt a ma megszólalt új harangok bugó szava. A kegyes minorita atyák templomának tornyából a villanyáramt megkondította az új harangok érces hangját és súlyosan szöktek az égbe a drága hangok. Az Isten fia felemelte a földről jött üzeneteket. Volt benne öröm és bánat, panasz és hála, kérés és köszönet. Embereket küldték a földről Istennek. Boldogok és boldogtalanok, gazdagok és szegények: mind gyarló földi emberek, a sóhajokat és az örömléteket küldték az aradi minorita templom új harangjainak csengő szavával a mennyekbe, a Szent Háromság bibortónusa elé...

— Tízmillió frank kár villámesapás következtében. Párisból táviratozzák: Grenobleban a villám elgyújtotta a turisztikai iparpalotát. A kár tízmillió frank.

— Papirszalvették Kerpelnél.

— Nyaralók és gyógyulást keresők figyelmébe: Baile Lipova (Lippafüred) igazgatósága szeptember elsejétől a szobaárakból 50 százalékos kedvezményt ad. A fűdőszezon október 15-ig tart.

— Menyházán f. hó 23-án nagyszabású bálát rendez Kiss Anctáncban.

— Párisban tizenöt bolgár kommunistát tartóztattak le. Párisból táviratozzák: A bolgár szobranje elnöke és alelnöke ellen merényletet elkövetett 15 bolgár kommunistát a rendőrség letartóztatta. Vezetőjük Costiloff bolgár emigráns.

— Öngyilkos borbélysegéd. Timisoarán ma délután Hajos Vilmos 27 éves borbélysegéd öngyilkossági szándékából zsírosszódót ivott. A mentők a Bega-sanatoriumba szállították. Tettét állástalansága következtében követte el. Állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— **Megkezdli működését a munkásbiztosító tanács.** Megirtak annak idején, hogy a munkaügyi minisztérium rendelete értelmében Aradon megalakult a munkásbiztosító tanács, amelynek tagjai sorában a munkaadók és munkások szerepelnek. A tanács alakuló ülésén megválasztotta vezetését, amelynek nevsorát a minisztériumhoz terjesztették fel jóváhagyás végett. Ma megérkezett Bucurestiből a jóváhagyás ezek szerint a tanács megkezdheti működését. Az első ülést már a közeli napokban tartják meg, mivel egy kérvény már a tanács előtt fekszik. A munkaadók szindikátusa kérvényt nyújtott be, amelyben olcsóbb fűrdözést kér a munkások részére. A kérvényt az új tanács első ülésén tárgyalják le.

— **Uj menotrend-könyv jelent meg** Uj menotrend jelent ma meg a könyvpiacra. A menotrendet Mocianu A. clujai mozgópostai felügyelő állította össze 80 oldalos pontos lelkismeretességgel. A menotrend könnyen áttekinthető, magában foglalja az ország összes vonatát és állomásait s ezen kívül el van látva térképpel s az összes állomások betűrendes névsorával. Az állomások neveinél nemcsak a román, hanem a magyar elnevezés is szerepel, ami könnyebbé teszi az eligazodást. A vonat számok felett a mozgóposták számait is közli. Ára 40 lej.

— **Akik filmesillagokat akartak elrabolni.** Newyorkból jelentik: A los-angelosi törvényszék tegnap tárgyalta Clade Helcomb és Charles Stevens banditák bűnperét, akik két ismert nevű filmszínésznőt: Mary Pickfordot és Pola Negrit akarták elrabolni a los-angelosi művésztelepről, hogy ilyen módon nagy váltságdíjakat zsarolhassanak ki a filmfelvevő vállalatól. A bíróság emberrablás kísérletében találta bűnösnek a két banditát és egyenként tíz évi fegyházra ítélte.

MOTIV

xx Az aradi marosparti nyári mozgószínház pénteken és szombaton mutatja be „A Zeppelin III.” eredeti természet után készült felvételt grandiozus, az emberiség történelmében határkövet jelentő eseményt. A légóriás szerkezetének bemutatása, kinyúlás a hangárból, repülés, megérkezés, Newyork óriási felhőkarcólói között, fogadtatás, amerikai repülők kísérete, ünnepélyes átadás. Ezt megelőzi egy legújabb párisi divatrevü. Kezdeté pont negyed 10 órakor.

xx Ma utoljára vetíti az aradi Apolló „A rejtelmek országa” című monumentális filmet, amely hat felvonáson keresztül egy megkapó cselekmény keretében a Tibet rejtelmét tárja a néző elé. A cselekmény főmozgatói Beregi Oszkár és Bánky Vilma, akiknek már régtől fogva kedvencei az aradi filmközönségnek. Az előadások 6, fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx Szombattól vetíti az aradi Apolló az „50.000 frank” című szenzációs filmjátékot, amelynek cselekménye a tekintélyes pénzösszeg megszerzése körül bonyolódik le. A film minden jelenetében izgalmas és

kiváló rendezői munka. A főszerepeket Lucy Doraine és Conrad Weidt, az aradi közönség dédelgetett kedvencei személyesítik. Az előadások

6, fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek.

xx Jön! Nibelungen, a legnagyobb német film!

LEGÚJABB

A franciák teljesen szétverték a riffkabilokat.

Párisból jelenti a Havas-ügynökség, hogy a Painlevé kormány a marokkói hadjárat sikere érdekében vissza akar lépni, hogy egy Briand elnöklésével megalakítandó koalíciós kormánynak adja át helyét.

(Páris, augusztus 20.) A riffkabilokat Riugean és Toulis vidékén teljesen szétverték. Az elpártolt törzsek lassanként visszatérnek a francia uralom alá. A francia hadsereg teljesen elpusztította a riffkabil állásokat. A török tiszteli vezetése alatti harcoló ellenség mindenütt visszavonul.

Szófiában ismét ötszáz forradalmár kerül bíróság elé.

(Szófia, aug. 20.) Tarnovóban legközelebb a bíróság egy monstre pör tárgyalását kezdi meg, amelynek vádlottjait az 1922 szeptemberben lejátszódott forradalmi események miatt vonják felelősségre. A pörnek ötszáz vádlottja és tizezer tanúja van. A tárgyalás előreláthatólag több hétig fog tartani.

SPORT

A NAC nemzetközi tenniszversenyének 2-ik napja

Oradea-mare. A hatalmas lendülettel megkezdődött nemzetközi tenniszverseny második napján a külföldiek; vagy a kitünőbb játékosok nem szerepeltek még, kivéve az egy Gönczöt, aki ifjúsági ellenfelét nagy könnyedséggel verte, izelítőt adván lanyha játékaival is a pesti stílusból. Eddigi eredmények a következők: Férfi egyes I. oszt. Popper—Schmiedt 6:0, 6:3. Gross—Schwartz 6:3, 6:3. Herkovits—Staub 6:4, 6:2. Göncz—Pártos 6:1, 6:1. Női egyes I. oszt. Szászné—Kálmánné 6:2, w. o. Örömy Lola—Spiegelné 6:3, 4:6, 6:1. Dr. Masznyikné—Molnár Annus 6:0, 6:1. Férfi egyes II. oszt.

Fehér—Mannheim w. o. Herskovits—Stern w. o. Stern—Lánczi w. o. Női egyes II. oszt. Arató Klári—Szászné 6:0, 6:2. Vadász—Reisinger 6:4, 6:4. Varga—Kassovits w. o. Vészi—Petriné w. o. Veresné—Morvainé w. o. Zizovits—Czillér w. o. Molnár Annus—Fischer Dalma w. o. Dr. Masznyikné—dr. Bosinné w. o. Ifj. férfi egyes: Petrovits—Fürst 6:1, 7:5. Herskovits—Czeglédy 6:1, 6:0. Straub—Waldmann w. o. Baumann—Panajott w. o. Schauer—Waldmann 7:5, 5:7, 6:2. Vegyes páros: Máthé, dr. Masznyikné—Soltész, Vargháné 6:1, 6:3. A verseny nagy érdeklődés mellett egész napon szürkületig folyik.

A budapesti MAC két napos jubilaris uszóversenye.

Uj magyar hátuszó rekord. Sipos iméltet veresége.

Budapestről jelentik: A MAC fél-százados fennállása jubileumának emlékére kétnapos nagy nemzetközi uszóversenyt rendezett a Császárfürdőben, amelyen a már régen nem szerepelt egri uszókitalonosságok is résztvettek. A meeting első napján, szerdán, Bartha Károly, a legjobb magyar hátuszó uj magyar rekordot teremtett a 100 méteres hátuszáson 1 perc 14.4 mp.-es idővel. Második Bitskey (MESE) 1 p. 15.6 mp. Hatalmas érdeklődést keltett Sipos és Jung összecsapása a 100 méteres melluszásban, mivel Sipos revansot akart venni múlt vasárnap szenvedett vereségéért. Sipos revansa azonban nem sikerült, mivel az érdekes küzdelem Jung újabb győzelmét eredményezte. Jung ideje rendkívül gyenge: 1 perc 20 mp. Sipos ideje 1 perc 20.6 mp. 200 méteres gyorsuszás, főverseny: 1. Szigritz (MESE) 2 perc 27.8 mp. 2. Jung (MTK) 2 perc 38.8 mp. A hölgyversenyeknél: 100 méteres gyorsuszásban első Virág Évi (III. ker. TVE) 1 perc 28.6 mp. 2. Sipos Mancsi (NSC) 1 perc 28.8 mp. 100 méteres hátuszásban első Meleg Ilonka (III. ker. TVE) 1 perc 38.6 mp.

2. Steiner Lili (NSC) 1 perc 47.4 mp. A verseny első napját a III. ker. TVE—NSC vízipó bajnoki mérkőzése fejezte be. A nemzetiek feljavult csapata szép reményekkel indult a küzdelemben, de a kitünő III. ker. TVE vízipó csapata előtt kénytelen volt tétet hájtan. Eredmény: 9:2 (9:0) volt.

O A cluj Victoria Aradon fog játszani f. hó 22. és 23-án és pedig szombaton az ATE ellen. vasárnap pedig a Gloria-CFR ellen. A TAC-ot verő cluj Victoria még soha Aradon nem szerepelt s így a sportközönség örömmel fogadja ezeket a mérkőzéseket. Mindkét mérkőzés a Gloria-pályán lesz megtartva délután fél 6 órai kezdettel. Előzőleg ifjúsági csapatok.

— **Kehrling vereséget szenvedett Hamburgban.** Budapestről táviratozzák: Kehrling a német férfi egyes bajnokság döntőjében, Hamburgban, Troitzheimtől vereséget szenvedett. Vereség érte Kehrlinget a vegyes párosban is, ahol Kreuzer—Friedleben párral játszott. Kehrling partnere Schulenburg grófnő volt.

O A VAC képviseli a magyar színeket a bécsi zsidó olimpiáson. Budapestről jelentik: A Bécsben most folyó cionista kongresszus alkalmával zsidó olimpiász is lesz, amelyen 16 nemzet képviselői vesz-

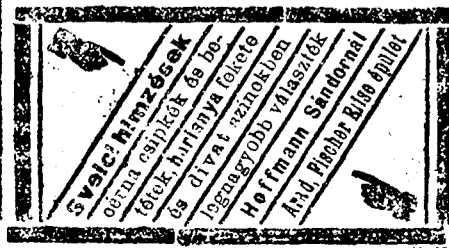
nek részt. A VAC elutazott már Bécsbe.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

• **Akadályokat gördítenek a pesti Nemzeti Színház megnyitása elé.** Budapestről táviratozzák: Jelentették, hogy a Nemzeti Színház kamaragyűlése a Blaha Lujza-színházban talált új otthonra, de ezért rekompenciaképpen a Wertheimer-részvénytársaságnak átengedték az Andrássy-uti színházat, ahol eddig játszott a kamaraszínház. A vizsgálóbizottság, amely hivatott véleményt mondani a színháznyitási engedély megadásánál, ma szállott ki az Andrássy-uti színházba. A bizottság végeredményben egészségügyi és tűzrendészeti szempontból veszélyesnek nyilvánította a színházhelyiséget és nem javasolja a színháznyitási engedély megadását. Dr. Fievesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója erre kijelentette, hogy ha ez a határozat érvényben marad, akkor a Kamara Színház és a Nemzeti Színház megnyitása elé komoly akadályok gördülnek. Így az utolsó pillanatban ismét három színház sorsának megoldása válik problematikusá.

• **Darvas bucsuja Róna felléptével.** Az aradi nyári szinkörben szombaton este tartandó Darvas-bucsúnak egyik kiemelkedő száma Róna Dezsőnek fellépte, aki behizelgően szép hangjával szerzett magának sok-sok oneraestén maradandó érdemeket. Róna ezuttal három művészi becsüt dalt énekel s énekszámokkal szerepelnek még Lengyel Irén és Huszár Károly is, Bodnár Klári táncdal, Lóránt Erzi pedig szavalattal. A két egyfelvonásos keretében a bucsuzó Darvas Ernőn kívül fellépnek Lengyel Irén, L. Kiss Mariska, Mészáros Béla, Földes Mihály és Kassay Károly. A zenei részt dr. Szele Károly látja el. Jegyeket a téli színház pénztárában lehet váltani délelőtt fél 11-től 1-ig. Helyárak: páholy 400 lej, földszint 100, 80, 60 és 40 lej. Erkel 40, 30 és 20 lej.

— **A tárgyaláson dühöngeni kezdett egy tolvaj.** Budapestről jelentik: Botrányos jelenet történt ma egy törvényszéki tárgyaláson. A büntető bíróságon dr. Schernhardt János táblabíró Lusztig Árpád többszörösen büntetett műszerességéért hat havi börtönrre ítélte egy kerékpár ellopásáért. Az ítéletkihirdetés után példátlan jelenet következett, az ítélt nekiment a bírói emelvénynek, a tintatartót odavágta, öklével a táblabírónak robant és csak az őr mentette meg a bírót az inzultustól. Ezután az ügyész asztalán levő iratokat szétdobálta és közben a bíróságot reprodukálhatatlan szidalmakkal és fenyegetésekkel illette. A dühöngőt végre lecsillapították és a táblabíró előtt térdre vetette magát és bocsánatért könyörgött, majd kijelentette, hogy így nem szabad vele bánni, aki száz gyönyörű verset írt életében. Ezután ismét dühöngeni kezdett és csak a közönség segítségével sikerült megfékezni. A „poétát” erős rendőri fedezet kísérte a fogházba.

„Hogyan rendezné be életét, ha újra születne?”

Egy párisi lap érdekes körkérdése. — Nyilatkoznak a francia főváros politikai, társadalmi, irodalmi és művészeti kitűnősei.

Párisból jelentik: Egyik legelterjedtebb párisi napilap, a „Le Soir” érdekes körkérdést adott fel olvasóinak. A kérdés ez: „Hogyan rendezné be az életét, ha még egyszer világra jönne?” Erre a körkérdésre most Páris nyilvános életének legelőkelőbbjei: politikusok, írók, művészek, művésznők, pénzkapacitások és nagyiparosok nyilatkoznak. Ezekhez a lap külön kérdőívet is küldött, amelyekben ilyen tartalmú kérdések voltak megválaszolásra feladva: Meg vagy elégedve karrierjével? Gyermekkorában álmódzott-e mostani jelenéről? Ha újra születne, ismét ezt a pályát választaná? Hogyan rendezné be az életét?

A beérkezeti válaszok legnagyobb részben egyenesen szenzációk. Csak néhány ismert nevű tudós és kutató nem válaszolt a körlevelekre. Ezek azonban külön levélben különböző okokkal indokolták halogatásukat. Ezzel szemben Bergson a híres filozófus, Curiené, a rádió híres feltalálója és Poincaré, a világhírű matematikus minden megjegyzés nélkül küldték vissza üresen a körlevelet. A legtöbb politikus részletesen válaszolt minden kérdésre, egyedül Poincaré miniszterelnök tette meg távirati stílusban megjegyzéseit.

Egyik legszemélyesebb válasz kétségkívül Rohan hercegné, kiváló francia író nő levele. A probléma — írja — nehéz. Mert senki sem tudhatja, hogy mihez kezdene, ha a sors szeszélye egy második ifjúsággal és egy második élettel ajándékozná meg. A fantasztikus álmódzásokban természetesen könnyű ezt eldönteni gyönyörűnek és ragyogón szépeknek. A rege valóság azonban rendszerint lerontja az álmok menyországát és ezért hiába való fővendőnkre kártyavárakat építeni. Ha jól átgondolom: egy másik életben sem tennék mást, mint amit az előzőben tettem.

A francia színpadok sokat ünnepelt színdarabírója: Zamacois Miguel így ír: — A második élettembe lépéskor tudnom kellene előző életemről. (Akkor is író lennék, csak javított, bővített és helyesbített kiadásban. Valószínűleg anyagiakban is jobban tudnám magamat adminisztrálni.

Frank Alfonz, a francia színgazdátok egyesületének elnöke ezt válaszolja: — Tizenhat éves voltam, amikor — mert rosszul tanultam — édesapám egy becsületlen falusi szabómesterhez adott imasnak. Nyugtalan vérem elhajtotta a varrógép mellől. Azóta voltam kereskedelmi ügynök, önálló kereskedő, biztosítótőgész, színész,

újságíró, bankfiú, színházi titkár, színházalapító és még sok más is, míg a színgazdátóságánál megállapodtam. Ha még egyszer ezeket előlről kellene kezdenem, bár sokat szenvedtem és nyomorogtam, mégis újra csinálnám.

Bartlett Julia primadonna, a Comédie Française tagja azt írja, hogy életével és karrierjével nagyon meg van elégedve és az új életben sem kívánna különbet, jobbat.

Brisson asszony, a szófőnök Sarcey Francisque kritikus leánya ezt nyilatkozza: — A mostani temperamentumom s észbeli örökségem, valamint elhúnyt apám hírneve birtokában a má-

sik életben sem szeretnék más valaki lenni. Főleg azonban ismét Sarcey kritikus gyermekének szeretnék megszületni. Azonban nem nőnek, — férűnek.

Sadi Carnot vezérkari ezredes, a meggyilkolt Carnot francia köztársasági elnök fia, jövő életében Franciaország katonai diktátora szeretne lenni.

Páris közönsége nap-nap után valósággal elkapodja a „Le Soir” számaint, a felvetett téma nagyon izgatja a fantasztikumokat szerető nagyvárost és sokan jót mulatnak a szellemességekben és humorban bővelkedő válaszokon. A legjobban természetesen az estilap jár, amelynek példányszáma folytonosan emelkednek. A körkérdés tehát, míg a közönségnek elsőrangú szórakozás, addig a lapnak fényes üzlet.

KÖZGAZDASÁG

A buza ára felére esett — a kenyér mégis drága.

(Saját tudósítómától.) Vége az aratásnak és cséplésnek, az arany szemű búzaszemek zsákokba rakva fekszenek már a falusi gazdák padlásain. Ritka szép termés volt az idei, a falusiak nem fohászkodtak hiába az égi hatalmakhoz, a kalászkok bőven ontották az életadó magvakat. A bő termés jó hatását azonban csak a falvak élvezik, mivel ott saját termésüket eladva olcsón jutnak a mindennapi kenyérhez. Sőt még azok is, akik nem termeltek saját földjükön búzát. Az aratás előtti 1500 lejes tavalyi buzaár a piacon 830—850 lejre esett métermérszánkint, míg kiűn a falvakban 700—720 lejért is lehet vásárolni. A nagy áresést azonban nemcsak az ország jó termése idézte elő. Az egész világon nagyszériű búzatermés volt s így nincs hová szállítani a terményt, megszünt az exportlehetőség s az országban maradt a

magymennyiségű buza. De csak egyelőre. Legalább is így reméli a gazdaközönség nagyrésze, a mely az utóbbi napokban tartózkodik az eladástól. Így az utolsó héten alig került a piacra buza nagyobb tételekben. Otthon tartják a padlásokon s várják az árák emelkedését, amely pedig — az előjelek után nézve — aligha fog bekövetkezni.

Az olcsó buzaárakkal szemben a lisztárak indokolatlanul magasak. A millásliszt kilogrammja kicsinybani eladásnál 16 lej, a főzöliszt 14 lej, míg a kenyérliszt 13.50 lej. Hogy mi ennek az oka, nem tudni. A hétszáz-hétszázhusz lejért vásárolt búzából legkevesebb 90—95 kilogramm lisztet nyernek, amelynek egynegyedrésze mullás, negyedrésze főző- és fele kenyérliszt. Miért kell akkor a lisztért ilyen magas áratat fizetni, most, aratás után, amikor szinte uszunk a búzában?

Zürichben 2.65, Párisban 11 a lej.

HEGYI VALUTAÁRAK. (Augusztus 20.) Áru: Francia frank 9.50, svájci frank 37, dollár 193.50, angol font 930, szokol 5.75, lira 7.30, dinár 3.40, márka 47, osztrák schilling 28, magyar korona 365. Pénz: Francia frank 9, svájci frank 36, dollár 193, angol font 910, szokol 5.65, lira 7, dinár 3.35, osztrák schilling 27, magyar korona 375, márka 46. Kifizetések: Páris 9.30, Zürich 33.05, Newyork 195, London 9.54, Prága 5.82, Milánó 7.13, Belgrád 3.54, Bécs 27.65, Berlin 47.05, Budapest 360.

ZÜRICH TŐZSDENYITÁS. (Augusztus 20.) Berlin 122.68.75, Amsterdam 207.80, Newyork 515.50, London 2504, Páris 24.25, Milánó 18.60, Prága 15.25, Budapest 0.0072.55, Belgrád 9.22.50, Bucurest 2.65, Varsó 0.00090.55, Bécs 0.0072.55.

ZÜRICH TŐZSDEZÁRLAT. (Augusztus 20.) Berlin 122.75, Amsterdam 207.80, Newyork 515.25, London 2503.50, Páris 24.20, Milánó 18.62.50, Prága 15.25, Budapest 0.0072.55, Belgrád 9.22.50, Bucurest 2.65, Varsó 0.00090.50, Bécs 0.0072.55.

A ZÜRICH UTÓTŐZSDÉN a lej 2.65-el jegyezték.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Augusztus 20.) Kifizetések: Páris 9.20, London 951, Newyork 195.50, Milánó 7.10, Zürich 38, Bécs 27.40, Prága 5.78. Valuták: Napoleon 735, aranymárka 45, leva 1.35 török lira 1.10, angol font 930, francia frank 9.35, svájci frank 38, lira 7.15, drachma 3, dinár 3.40, dollár 195.

A felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF
távollétében a szerkesztésért
KÁROLY SANDOR
felel.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTTÉR

E rovat alatt Közlönyekért nem vállalunk felelősséget.

FELHÍVÁS

Egy ügyfelem társként kíván belépni Waldmann Laura tulajdonát képező Aradon, a Str. Eminescu 36. szám alatti Vadomberhez címzett vendéglői üzletébe. Felhívom tehát az említett cég esetleges hitelezőit, hogy követeléseiket irodamba 8 nap alatt annál is inkább jelentsek be, mert annak elmulasztása esetén ügyfelem azokról felelősséget nem vállal.

Dr. Hofflich Béla ügyvéd,
15187 Arad, Str. Eminescu No. 24—25.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtéttelen jó férjnek és édesapának

Kovács András
szabómester

temetésén résztvettek, ravatalára koszorút helyeztek, részvételükkel mély fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezuton is hálás köszönetünket fejezzük ki. 335

A gyászoló Kovács család.

Ma nagy haláltól a
Marilla terrazon
a Str. Minorel (Iloza-noca) végén

Két szobás lakást
keres

Calea Saguna
(Választó-n)
környékén

10201

Lengyel butorgyár Arad.

Az aradmegyei tanítók otthona.

Felvételi feltételek.

Felvételnak mindazon tanítók, akik valamely aradi iskolát látogatnak nemzetiségre való tekintet nélkül. A kérvények benyújtásának utolsó terminusa augusztus hó 31-én. Szükséges melléletek: 1. Az utolsó iskolabizonyítvány. 2. Születési bizonyítvány. 3. Orvosi bizonyítvány és 4. Ujraclási bizonyítvány. A bolyegtelen kérvények vissza lesznek utasítva. Szintén csak augusztus hó 31-ig jelentkezhetnek azon tanulók, akik a múlt évben bennlakók voltak és idén is számot tartanak helyükre. A beíratási díj: 200 lej, a fentartási díj: 8000 lej évente és természetben: 120 kgr. kenyérliszt, 30 kgr. nulláliszt, 100 kgr. burgonya, 10 kgr. bab, 12 kgr. zsír, 50 drb. tojás, 5 kgr. cukor és 6 kgr. hagyma. Tanítók gyermekei fizetnek: 200 lej beíratási díj és 5000 lej évente fentartási díj.

Prospektusokat és bővebb információkat ad az aradi tanítókönviktus igazgatósága. Arad, Bulavardul Carol I. No. 86.

Felügyelő bizottság

Lágy ólom

megvételre kerestetik.
Cím az Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

APRO HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjért szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés napján 3 lej — azaz vasárnap 4 lej — vasárnapon kívül 6 lej, illetve 8 lej. — A vasárnapon kívül kiadott hirdetésnek az első napján 5 óráig vezetünk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hetekenap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóknak lemondásuk magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szűnjék, amelyek tartalmánál fogva eredetileg nem közlésre alkalmasok, sőt minden esetben megváltoztatás, illetve helyesbítés. ***** Hirdetéseket telefon útján is felvehetők, telefon szám: 151. *****

Házasság.

NYUGVARNYOLC éves évfájt kereskedő 400-500.000 lej értékű vagyonnal, megismerkedne 30 éven felül, kisebb hozománnyal rendelkezésű nővel. Fényképpel, ellátott levelet "48" jelűre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 4734

NYUGDÍJKÉPES, özvegy, 48 éves állami hivatalnok nővel kíván összejárni ismeretségét keresni, nem vagyonnal rendelkező 35-40 év közötti hölgynek. Fényképes levelet "Bűdög otthon" jelűre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 4782

Alkalmazás.

TEXTIL szakmában jöttas segéd, ki a román és német nyelveket beszéli, azonnali belépésre kerestetik. Domán-Sándor szőnyeggyárhoz Arad. 4790

KÖZÉPKORU szárazdajka, aki románul vagy németül beszél, kerestetik 1 éves fiúhoz. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4779

HÁZMESTERI állást keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4786

MINDENES szakosnő azonnal felvétetik. Arad, Str. Mocióni (Orosz-ucca) 15. szám. 1029

KISASSZONY perfect francia-magyar, közepes német tudással, délelőtti irodai vagy hasonló állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4789

NÉMET nevelőnőt keresek gyermekek mellé. Jelenkezni Szántó és Komlósi térségben Arad, szőlőgyár épület. 4785

Vétel és eladás.

200 MODELLÉS újság 75 lej Sándor hírlapirodában, Arad. 1006

SÜLYESZTHETŐ SINGER varrógép, fekete, rövid Lohner ZONGORA, ebédő, háló, uri szoba és szalon berendezések, antik órák, vitrin, hintaszék, fotelok, részeg éjjeli szekrényel, Singer varrógép, stercok, scheslon, scheslon-terítő, porzsa és gyári szőnyegek, ír-asztalok, vitrin tárgyak, függönyök, egyes butoridarabok, Biedermaier szalon, arcgőzölő készülék, matracok stb. igen jutányosan eladó. Arad, Str. Consistorial 12. (Batthyány-ucca) I. e., jobb. 1000

EGY 18 HP. Ford autó eladó. Herling József üvegüzlet Lipova. 4781

ELADÓ egy kredenc. Megtekinthető d. e. 9-12-ig özv. Wernernőnél Arad, Strada Miron Costin 7. (Leiningen-ucca.) 4791

EZÜSTÖT, antik butort magas árában veszek. két új angol fotel 6000 lejt eladó. Biedermaier garnitúra restaurálva 18.000 lej. Salen Artistique Arad. 2601

EGY kintő hangu, rövid keresztíruos bécsi Hamburger zongora eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4789

ELONYÓSEN értékesíthető eladni szándékot butorait, szőnyegeit, háztartási cikkeket, antik tárgyait stb., ha eljuttatja sürgősen Arad, Str. Consistorial 12. (vált Batthyány-ucca, I. em., jobb. old.) alá. 1000

KÖVÉRSEBTES 20 db. eladó. Arad, Str. Cogalniceanu (Mihai Teleman-ucca) 12. sz. 4763

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Ingatlan.

ARAD, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 31. számú bérház üzlethelyiséggel, eladó. Bővebbet ugyanott. 4776

ALKALMI VÉTEL. Nagyobb községben, bármilyen célra átalakítható gyár, hatalmas kazánnal, stabil gőzgéppel, gőz- és kádfürdő kabinkokkal, saját vízvezetékkel, hatalmas épületekkel, 1.000.000 lejt eladó "Italia" ügynősközpont Arad, Str. Alexandri 1. 4788

TANYAK, szőlők, földek, házak, tisztelek, lakások, eladók "Italia" ügynősközpont Arad, Str. Alexandri 1. 4787

**Eladók magán- és bérházak
Kölcsönöket azonnal folyósítanak
Herzog Sándor Arad,
Str. Bratianu No. 17. (Weitzer J.-u.)**

Oktatás.

ELSŐOSZTALYU leánykák, fiúcskák, ki társulna két kis magántanulóhoz? Román, magyar oktatás. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4778

Ellátás.

SZÜLŐK FIGYELMÉBE! Kik iskolás fiukat és leányukat a következő tanévre teljes ellátásra uri családoknál elhelyezni akarják, érdeklődjenek a Continental keresk. Irodában Arad, Piața Avram Iancu No. 17., hol az ellátást nyújtó családok címeit találhatják. 3777

Földvevők figyelmébe!

Aradon, a vasúti állomás közelében 30 kat. hold legjobb szántó föld lakóházzal, gazdasági épületekkel eladó. A föld telekparcellázására is alkalmas. — Kizárólagos megbízott: 16561

Haasz-irodája Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 12

A város legforgalmasabb ucajában egy régi bevezetett **kalapszalón** olcsón átdó. Bővebbet: Györfly „Mures” irodájában Arad. 15187

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban kapható a kiadóhivatalban

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadóhivatal: Aradi nyomdai vállalat.

Haasz-Ingatlanforgalmi Irodája Arad,

Str. Eminescu (vált Deák Ferenc-ucca) 12.

Megyei fő hivatal: belvárosban emeletes bérházat 5 üzlethelyiséggel, nagy bérjövődellel, két uszára nyíló nagy fronttal, 1.200.000 lejt, kedvező fizetési feltételekkel. — Str. Eminescu (vált Deák Ferenc-uccában) bérházat elfoglalható lakással, 900.000 lejt. — Két emeletes ház 6 üzlethelyiséggel 4, 5 és 7 szobás lakásokkal, 240.000 lej bérjövődellel. — Piața közelében földszintes ház 4 szobás és 1 egy szobás-elfoglalható lakással, vízvezetékkel, 365.000 lejt. — A belvárosban nagyon szép 8 lakásos kertes bérházat, mind földszobával, 850.000 lejt, kedvező fizetési feltételekkel. 16561

Gyönyörű modern magánház

a belvárosban a Piața Catedralei (Thokoly-tér) pár lépésre, 3 parkettás szoba, elő-, fürdő-, cselőszobás lakással, zárt kapubejárattal, esztendői rollókkal, parkirozott udvarral, külön baromfiudvarral, 500 ezer lejt eladó. Megbízott 16102

Utazni-iroda Arad, Központi szobák.

INGYEN!

tudomására hozom mindenkinek, hogy a rossz villanygöket becserezem újakra, képkerekeztetést és ablaküvegeztetést olcsón vállalok, törött üveg és porcellán tárgyak szakértői ragasztása, külön ragasztó is kapható. Schwarz üveges Arad, a zsidó templom mellett. 3543

A város különböző részein

tőkebefektetésre alkalmas bér- és magánházak elfoglalható lakásokkal eladók. — Egy, kettő és három szobás lakások, valamint butorított szobák, konyhaszolgáltatással vagy anélkül átvethetők. — Főbb házak eladó.

Boross ügynősközpont

Arad, Str. Consistorial No. 9. (Batthyány-uc)

Helybéli-ipari vállalatnál

mozdonyvezető szolgálatra alkalmas

Vizsgázott előfűtő felvétetik.

Cím Rudolf Mosse Sándor hírlapirodában Arad

Klein és Weinberger
textilnagykereskedők

ARAD,
Strada Colonel Pirici (Vörösmarthy-uc) 2.
Telefonszám: 5-31.
4780

ZONGORÁKAT

keresek megvételre helyben és vidéken. **MELIS**, zongorakészítő Arad, Str. Pompiliu 21. (Kasza-u.)

Bádogos és vízvezetési munkákat,

átrostat, tetőfestést és javítását felelősség mellett vállalja **Marik István**
bádogos és vízvezeték szerelő Arad, Bul. Reg. Ferdinand 37.

SZÜCS
munkást
jobb munkához felvesz
EISENSTADTER UTODA
szórműzet
Timisoara, Szentgyörgy-tér.

Segéddestilateur

aki ilyen minőségben likörgyárban már működött, bántani nagyobb likörgyár részére kerestetik. Ajánlatok fizetési igény és eddigi működés megjelölésével, "Segéddestilateur" jelűre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kéretnek. 4684

Malom berendezés eladó!

Egy nyolcórésű szikszita, Magyar gazdasági gyártmány, két szimpla és egy dupla radiál áthuzattal, alig használt két trier köpeny 8-as számú eladó. Üzemben megtekinthető 4741

Bisztriczky Károlynál Gyorok.

Egy teljes, modernül berendezett

festék- és lakk-gyár olosón eladó.

A gyár Magyarországon van, és esetlegesen csupán a gépek és berendezés is eladó. — Az ár Lej 1-2 millió szerint, minden fog. strévetni. — Bővebbet: "Lakkyár" 100 sz. alatt Mosse Rudolf hirdetési-iroda Timisoara útján lehet meg tudni. 4766

Berliner Hansverwaltung

fibernimmt, nach langjähriger Erfahrung in Miet-, Hypothek- und Haussteuerangelegenheiten, **Dr. Erwin Rawicz,** BERLIN W. 50. Augsburgstr. 53. Tel. Steingplatz 7107

Nähere Auskunft in der Administration des "Aradi Közlöny"

Berlini házak közlését

elvállalja házbér-, ingatlan-, jelzálog-, kölcsön- és házadóügyekben sok évi tapasztalat alapján **Dr. Erwin Rawicz,** BERLIN W. 50. Augsburgstr. 53. Tel. Steingplatz 7107

Közelebbi felvilágosítással az "Aradi Közlöny" kiadóhivatala szolgál